

ArbetsmarknadsdepartementetMyndigheten för ungdoms- och
civilsamhällesfrågor
Box 206
351 05 Växjö

Uppdrag till Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor om skolors arbete med studiebesök till demokratiska institutioner

Regeringens beslut

Regeringen ger Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) i uppdrag att genomföra en kartläggning av gymnasieskolors och anpassade gymnasieskolors arbete med studiebesök till demokratiska institutioner. I uppdraget ingår att lämna förslag på åtgärder som kan stärka gymnasieskolors och anpassade gymnasieskolors förutsättningar för att genomföra studiebesök samt undersöka om det finns skillnader mellan olika skolor beroende på var skolan är belägen. Syftet med kartläggningen är dels att redogöra för goda exempel på skolors arbetssätt när det gäller studiebesök till demokratiska institutioner som kan ge inspiration till andra skolor, dels att redogöra för eventuella utmaningar och hinder vid genomförande av studiebesök.

Vid genomförandet av uppdraget ska MUCF föra dialog med och inhämta kunskap och erfarenheter från berörda myndigheter, däribland Statens skolverk, och Forum för levande historia.

MUCF ska senast den 31 mars 2027 slutredovisa uppdraget till Regeringskansliet (Arbetsmarknadsdepartementet).

För uppdraget får MUCF under 2026 använda högst 1 500 000 kronor. Kostnaden ska belasta utgiftsområde 13 anslaget 4:1 *Åtgärder mot utanförskap*, anslagspost 2 Åtgärder mot utanförskap – del till Kammarkollegiet. Medlen utbetalas engångsvis efter rekvisition ställd till Kammarkollegiet senast den 31 augusti 2026. Medel som inte förbrukas ska återbetalas till Kammarkollegiet senast den 31 mars 2027. Senast vid samma tidpunkt ska

en ekonomisk redovisning av använda medel lämnas till Kammarkollegiet. Rekvisition, redovisningar och återbetalning av medel ska hänvisa till detta uppdrag.

Närmare om uppdraget

Enligt skollagen (2010:800) ska utbildningen i skolan förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Inom ramen för det uppdraget kan skolor välja att genomföra studiebesök till demokratiska institutioner.

MUCF ska göra en kartläggning av gymnasieskolors och anpassade gymnasieskolors arbete med studiebesök till demokratiska institutioner, såsom riksdagen, kommunfullmäktige, regionfullmäktige och andra institutioner med uppdrag att främja demokratin, t.ex. Forum för levande historia. Kartläggningen ska baseras på ett urval av skolor i områden där utanförskapet är stort som har identifierats inom ramen för uppdraget till SCB och Boverket att genomföra en fördjupad analys om utanförskap (A2023/01649 och A2025/01209) och ett urval av skolor i andra områden. Urvalet av gymnasieskolor och anpassade gymnasieskolor ska göras av MUCF i dialog med Skolverket. MUCF ska vidare undersöka och redovisa om det finns skillnader mellan skolor i områden där utanförskapet är stort och skolor i andra områden. Myndigheten ska också redovisa viktiga förutsättningar och goda exempel på skolors arbetssätt som kan ge inspiration till andra tillsammans med eventuella utmaningar och hinder vid genomförande av studiebesök. Med utgångspunkt i sina analyser ska MUCF ge förslag på åtgärder som kan förenkla för skolorna att genomföra studiebesök till demokratiska institutioner.

Skälen för regeringens beslut

Regeringens mål för arbetet mot utanförskap är att antalet människor som lever i utanförskap ska minska, att parallella samhällsstrukturer ska bekämpas, att det egna ansvaret att bli en del av samhället ska uppmuntras samt att människors trygghet och livschanser ska öka. Målet för demokratipolitiken är en levande demokrati som är uthållig, kännetecknas av delaktighet och där möjligheterna till inflytande är jämlika. Mer behöver göras för att driva på utvecklingen mot en jämn fördelning av makt och inflytande. Till exempel behöver kvinnors och mäns, samt flickors och

pojkers förutsättningar och möjligheter att vara delaktiga och delta i demokratin i områden där utanförskapet är stort fortsätta att utvecklas.

Värderingar och förmågor som bidrar till ett aktivt deltagande i det demokratiska samhället utvecklas och etableras tidigt i livet vilket gör skolans uppgift att utbilda elever i grundläggande demokratiska värderingar särskilt viktig.

I granskningen ”Skolans hantering av kontroversiella frågor i undervisningen” av Statens skolinspektion från 2022 konstaterades att skolans arbete med demokrati behöver stärkas. Bl.a. konstaterades att skolpersonal behöver prata mer om hur demokrati i praktiken kommer in i undervisningen. Regeringen bedömer att det finns behov av ökad kunskap om skolornas arbetssätt med studiebesök till demokratiska institutioner

Regeringen bedömer att det är viktigt att unga har förutsättningar för att bli aktiva i det demokratiska samhället, särskilt i områden där utanförskapet är stort där, eftersom både förtroendet och tilliten för demokratiska institutioner och valdeltagandet bland vuxna är lågt i dessa områden. Ett ökat förtroende och en ökad tillit kan bidra till att minska utanförskapet, förbättra jämställdheten och stärka vårt demokratiska samhälle. Mot denna bakgrund bör MUCF få i uppdrag att genomföra en kartläggning av gymnasieskolors och anpassade gymnasieskolors arbete med studiebesök till demokratiska institutioner.

På regeringens vägnar

Simona Mohamsson

Anabel Falkenström

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM
Socialdepartementet/HC
Finansdepartementet/BA, ESA, SFÖ
Utbildningsdepartementet/GV, US
Kulturdepartementet/MD
Arbetsmarknadsdepartementet/JÄM
Forum för levande historia
Kammarkollegiet
Statens Skolverk